

Tasa-arvopolitiikka ja koulu – keskustelun avaus tasa-arvoa edistävästä toimenpiteistä koulutuksessa vuosina 2012 – 2015

Tässä esitellään hallitustasolla kirjatut tasa-arvopolitiikan suuntalinjat, jotka antavat viitteitä siitä, millaisia muutoksia voi odottaa tapahtuvan kouluissa lähivuosien aikana. Hallitusohjelman ja hallituksen tasa-arvo-ohjelman kirjauksista voi keskustella esimerkiksi opettajainhuoneessa, yhdessä huoltajien tai oppilaiden kanssa sekä tasa-arvotyöryhmässä.

Hallitusohjelma 2011–2015

Hallitusohjelmaan on tasa-arvosta ja koulusta kirjattu seuraavaa:

”Kaikessa koulutuksessa, tieteessä, kulttuurissa, liikunnassa ja nuorisotyössä on toteutettava yhdenvertaisuusperiaatetta. [–] Sukupuolten välisiä eroja osaamistuloksissa, koulutukseen osallistumisessa ja koulutuksen suorittamisessa kavennetaan ja koulutuksen periytyvyyttä vähennetään. [–] Koulutuksessa tehdään järjestelmällistä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä. [–] Opiskelijavalintojen uudistamisen vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon ja koulutuksen periytyvyyteen arvioidaan. Tavoitteet sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisestä sisällytetään kasvatus- ja koulutuspoliittiseen suunnittelu- ja kehittämistyöhön.”¹

Kommentti: Tämä tarkoittaa sitä, että hallituskauden 2011–2015 aikana tehdään tasa-arvoa edistäviä toimenpiteitä tasa-arvoisemman koulun luomiseksi, myös peruskoulutuksessa.

Kysymys: Mieti, miten hallitusohjelman tavoitteita voitaisiin toteuttaa sinun koulussasi.

1

s. 25. Teoksessa Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2012–2015. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2012:10. http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=5197397&name=DLFE-21812.pdf

Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2012–2015

Hallitusohjelman kirjauksia koulutuspolitiikan tasa-arvosta tarkennetaan hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa 2012–2015, lähinnä luvussa ”3.4. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja segregaatoin vähentäminen koulutuksessa ja tutkimuksessa”.

Hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa ennakoidaan tulevaa tasa-arvolain uudistusta:

”Oppilaitosten tasa-arvosuunnittelua koskevat säännökset laadittiin vuoden 2005 uudistuksen yhteydessä eduskunnassa. Perusopetusta antavat oppilaitokset päätettiin tuolloin jättää tasa-arvosuunnitteluvetoille ulkopuolelle. Oppilaitosten tasa-arvosuunnittelua on seurattu ja se on havaittu hyväksi keinoksi edistää sukupuolten tasa-arvon toteutumista.”²

”Tasa-arvon edistämistyötä koulutuksessa voidaan tehdä monilla eri tavoilla. Erilaisten tasa-arvohankkeiden yhteydessä on saatu kokemuksia muun muassa oppilaitosten erilaisista toimintamalleista ja hyvistä käytännöistä, ja näistä on julkaistu raportteja ja oppaita tueksi kasvatustalouden ja opetuksen ammattilaisille. Tasa-arvotyön vakiinnuttaminen osaksi oppilaitosten toimintaa näyttää kuitenkin edellyttävän nimenomaista tasa-arvolain säännöstä, jolla oppilaitokset veloitetaan tasa-arvosuunnitteluun. Voimassa olevan lain 6 b §:n mukainen oppilaitosten toiminnallinen tasa-arvosuunnittelu on osoittautunut hyväksi tasa-arvon työkaluksi, kunhan siihen on sitouduttu johtoa myöten ja siihen ovat osallistuneet nuoret yhdessä henkilökunnan kanssa. Tasa-arvolain koulutusta ja kasvatusta koskevat säännökset tukevat ja täydentävät osaltaan opetusalan omaa lainsäädäntöä.”³

Kommentti: Keskeinen tavoite on vakiinnuttaa sukupuoli- ja tasa-arvotietoinen ohjaus osaksi opetusta alkaen esikoulunopettajista. Tämä tarkoittaa tasa-arvoisuuden aktiivista edistämistä kolmella tavalla:

1. Aktiivinen sukupuolten tasa-arvon edistäminen asetetaan tavoitteeksi uusiin opetussuunnitelmiin ja tutkintoperusteisiin
2. Oppilaan- ja opintojenohjausta kehitetään tasa-arvonäkökuulmasta sekä
3. Kehitetään sukupuolitietoisia opetusmateriaaleja ja vähennetään sukupuolijaottelua.

2

s. 3. Teoksessa *Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta* 28.6.2012. http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=5069262&name=DLFE-21107.pdf

3

ibid.s.13.

Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma

Hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa esitetään, että velvollisuus tehdä toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma koskee jatkossa myös perusopetusta. Tasa-arvosuunnitelman tulee toimia työkaluna tasa-arvoa edistävässä työssä. Työ kouluissa tarkoittaa sukupuoli- ja tasa-arvotietoista ohjausta ja opetusta, seksuaalisen ja muunlaisen sukupuolesta johtuvan häirinnän ehkäisemistä ja estämistä sekä väkivallan estämistä.

”Kun sukupuolten tasa-arvoa edistetään koulutuksessa, otetaan huomioon poikien ja tyttöjen tarpeet ja tuetaan heitä tekemään koulutukseen liittyviä valintoja yksilöllisten ominaisuuksiensa ja vahvuuksiensa – ei sukupuolen – mukaan.”⁴

Kommentti: Koulutuksellisen tasa-arvon toimenpideohjelma on valmistunut. Ohjelmassa käsitellään muun muassa tarvetta lisätä sukupuolittietoisuutta ja tasa-arvo-osaamista kaikessa koulun toiminnassa, erityisesti oppilaanohjauksessa ja opetuksessa, vähentää sukupuolten välisiä oppimiseroja ja vähentää koulutusalojen sukupuolittuneisuutta.

